

Saopštenje za javnost Br 44/09

19.05.2009

Odluka Suda Pravde u predmetu C-531/06 i spojenim predmetima C-171/07 i C-172/07

Commission v Italy

Apothekerkammer des Saarlandes and Others

**VLASNIŠTVO I VODJENJE APOTEKA MOŽE DA BUDE OGRANIČENO SAMO
NA FARMACEUTE**

Propisivanje ovakvih pravila italijanskim i nemačkim zakonodavstvom je opravdano u cilju i obezbeđivanja bezbedne i kvalitetne nabavke lekova za građanstvo.

Sud pravde je danas doneo presude u dva predmeta koja se tiču sistema prava svojine (vlasništva) nad apotekama.

Predmeti se u načelu bave pitanjem da li pravo EU zabranjuje odredbe propisane italijanskim i nemačkim zakonodavstvom kojima se utvrđuje da samo farmaceuti mogu da imaju vlasništvo nad apotekama i da njima upravljaju.

Spojeni predmeti C-171/07 i C-172/07 (*Apothekerkammer des Saarlandes and Others*) nastali su kada je nadležno ministarstvo u Saarland 1. jula 2006. godine dalo dozvolu DocMorris-u, jednoj holandskoj kompaniji sa ograničenom odgovornošću da vodi poslovanje lancem apoteka u Saarbrücken. Nekoliko farmaceuta i profesionalnih udruženja su osporili odluku ministarstva pred upravnim sudom u Saarland-u, pozivajući se na argument da to nije u skladu sa nemačkim propisima koji samo farmaceutima daje pravo vlasništva i vođenja apoteka.

Upravni sud je uputio prethodno pitanje Sudu pravde kako bi se ustanovilo da li odredbe ugovora o slobodi nastanjivanja treba da se tumače na taj način da zabranjuju i ukidaju ovakve propise.

Štaviše, u predmetu C-531/06 (*Commission v Italy*) Komisija je tražila od Suda da između ostalog, utvrdi da je Republika Italija propustila da ispuni svoje obaveze shodno pravu EU na taj način što je predvidela da samo farmaceuti mogu da imaju pravo vlasništva nad apotekama i pravo vođenja apoteka.

U svojoj odluci koju je danas usvojio, Sud je utvrdio da isključenje mogućnosti za lica koja nisu farmaceuti da vode apoteke ili da stiču udeo u kompanijama ili firmama koje rukovode apotekama predstavlja ograničenje slobode nastanjivanja i slobode protoka kapitala.

Međutim, ovo ograničenje je opravdano u cilju obezbeđenja bezbedne i kvalitetne nabavke lekova za građanstvo.

U slučaju kada postoji sumnja u postojanje opasnosti ili stepena rizika po ljudsko zdravlje, važno je da države članice budu u stanju da preduzmu zaštitne mere bez čekanja da to postane stvarnost. Štaviše, države članice mogu da preduzmu mere zarad smanjenja opasnosti po zdravlje, u meri u kojoj je to moguće; uključujući rizik u pouzdanost i kvalitet obezbeđenja medicinskih proizvoda za građanstvo.

U ovom kontekstu, Sud skreće pažnju na veoma osobenu prirodu medicinskih proizvoda, čiji terapijski efekat ih suštinski razlikuje od ostale robe.

Ova terapijska dejstva podrazumevaju da ako se nepravilno ili bespotrebno konzumiraju medicinski proizvodi, oni mogu da proizvedu ozbiljne posledice po zdravlje, bez mogućnosti da pacijent zna za ovu činjenicu prilikom prepisivanja i izdavanja leka.

Predoziranje ili neadekvatna upotreba medicinskih proizvoda dovodi i do troška finansijskih resursa što samo povećava nastalu štetu, budući da farmaceutski sektor stvara značajne troškove i mora da zadovolji nastale potrebe; istovremeno finansijski resursi koji mogu da budu dostupni za zaštitu zdravlja nisu neograničeni, bez obzira koji se sistem finansiranja primenjuje.

Imajući u vidu ovlašćenja država članica da utvrde stepen zaštite javnog zdravlja, države članice mogu da zatraže da farmaceuti koji uživaju profesionalnu nezavisnost vrše snabdevanje medicinskih proizvoda.

Nema sumnje da farmaceut, kao i bilo koja druga osoba, ima za cilj ostvarivanje profita (dobiti). Međutim, za posao farmaceuta se polazi od pretpostavke da se poslovanje apotekom ne vrši prevashodno sa ekonomskim ciljem već i imajući u vidu i same profesionalne razloge. Njegov-njen interes da ostvari profit je ublažen samom stručnošću (stečenom obukom), stručnim iskustvom i odgovornošću, imajući u vidu da bilo koje kršenje propisa ne umanjuje samo vrednost ulaganja već i njegovu profesionalnu egzistenciju.

Za razliku od farmaceuta, ne-farmaceutima po pravilu nedostaje obuka, iskustvo i odgovornost koju imaju farmaceuti. Iz toga proizilazi da ne obezbeđuju istu zaštitu kao farmaceuti.

Države članice mogu u vršenju svojih diskrecionih ovlašćenja da stanu na stanovište da rukovođenje apotekama od strane lica koja nisu farmaceuti predstavlja opasnost po javno zdravlje, naročito opasnost po pouzdanost i kvalitet obezbeđenja medicinskih proizvoda u maloprodaji.

Sud je takođe ustanovio da ranije nije bilo konstatovano da manje restriktivne mere od isključivanja lica koja nisu farmaceuti omogućavaju dovoljan nivo pouzdanosti i kvaliteta nabavljenih medicinskih proizvoda za građanstvo u odnosu na one koje rezultiraju isključivanjem.

Imajući u vidu dozvoljenu diskreciju, države članice mogu da stoje na stanovištu da postoji rizik da manje restriktivne mere dizajnirane u cilju da obezbede profesionalnu nezavisnost

farmaceuta, kao što je sistem kontrole i kazni, ne bi bio kontrolisan u praksi; interes lica koja nisu farmaceuti u stvaranju profita ne bi bio ublažen na ekvivalentan način kao kod farmaceuta poslodavca, kao i činjenica da farmaceuti u svojstvu zaposlenih bi teže opovrgavali date instrukcije.

Sud je zaključio da **sloboda nastanjivanja i slobodan promet kapitala ne isključuje nacionalne propise koji zabranjuju osobama koje nemaju status farmaceuta da imaju pravo svojine (vlasništva) na apotekama i pravo da njima rukovode.** Budući da je Sud utvrdio da je ne samo isključenje osoba koje nisu farmaceuti od rukovođenja apotekama opravdano, već i sama zabrana kojom se sprečavaju preduzeća uključena u distribuciju farmaceutskih proizvoda da uzimaju učešće u lokalnim apotekama, Sud je odbacio tužbu Komisije podnetu protiv Italije zbog kršenje svojih obaveza.

Unofficial document for media use, not binding on the Court of Justice.

Languages available: BG ES CS DE EN EL FR HU IT NL PL PT SK

The full text of the judgments may be found on the Court's internet site

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=EN&Submit=rechercher&numaff=C-531/06>

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=EN&Submit=rechercher&numaff=C-171/07> They can usually be consulted after midday (CET) on the day judgment is delivered.

For further information, please contact Christopher Fretwell Tel: (00352) 4303 3355 Fax: (00352) 4303 2731

Pictures of the delivery of the judgments are available on EbS "Europe by Satellite", a service provided by the European Commission, Directorate-General Press and Communications, L-2920 Luxembourg, Tel: (00352) 4301 35177 Fax: (00352) 4301 35249 or B-1049 Brussels, Tel: (0032) 2 2964106 Fax: (0032) 2 2965956